

ก้าวเดิน อย่างมีความหมาย

ไม่ใช่แค่การทำงานกับ "เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา"
แต่เป็นการทำงานกับบริบทแวดล้อมรอบตัวเด็ก

ดำเนิน...เพื่อลงลึก
และเข้าใจความจริง

ตุลาคม 2567

โครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับ
เยาวชนนอกระบบการศึกษาปี 2566
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

อำนาจนิยม

Fixed Mindset

ปัญหาการจัดสรรทรัพยากร

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ต้นทุนชีวิต

เบื้องหลังชีวิต

บาดแผลในอดีต

วัฒนธรรมร่วม

เงื่อนไขชีวิต

โครงสร้างทางสังคม

ความยากจนเท่าทวีคูณ

สถานะที่ไร้เสียง ไร้ตัวตน

นโยบายไม่ตอบโต้ภัยปัญหาชีวิต

การถูกกดทับ

จากความเชื่อ ทศนคติ

ความซ้ำรูดของเศรษฐกิจ

ค่านิยม วัฒนธรรม

ความเหลื่อมล้ำ

การเห็นคุณค่าของคนที่ไม่เท่ากัน

The Right to the City

วิถีวัฒนธรรม ความเชื่อ

ระบบความสัมพันธ์ครอบครัว ชุมชน สังคม

เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา
เรา(ทุกคน) มองเห็นเขาไหม?
เราเข้าใจความจริงแค่ไหน?
เกี่ยวกับเด็กนอกระบบการศึกษา
เราเห็นสัญญาณเตือนอะไร?
ที่เขา กำลังพยายามสื่อสารมาถึงเรา

การยืนอยู่บนโลกคู่ขนาน(Multiverse)
และมองผ่านแว่นที่ต่างกัน
ภายใต้กรอบของ Fixed Mindset
ย่อมทำให้เราไม่เข้าใจความจริง
ของโลกที่เด็กกำลังเผชิญอยู่
แว่นแห่งประสบการณ์ของแต่ละคน มีไม่เท่ากัน
การตัดสินใจเด็กคนหนึ่ง
ผ่านแว่นสายตาเฉพาะตัวเรา
จึงเป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรม

.....

มองให้ลึก ดำให้ถึง เข้าถึงแก่นของปัญหา
จะตอบโจทย์การศึกษาในอนาคต
ภายใต้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคม

แรงงานเด็ก CHILD LABOUR

กับดัก "กตัญญู"

เจ้าชีวิต กับ การตอบแทนบุญคุณ
ทางเลือกที่ถูกขีดกรอบด้วยมายาคติ
ให้ต้องกลายเป็นเพียงแรงงาน

.....

เมื่อการศึกษาไม่สามารถตอบสนอง
เงื่อนไขชีวิตของตัวเอง และความลำบาก
เมื่อการใช้แรงงาน = ความอยู่รอดของครอบครัว
จึงเป็นทางเลือกเดียว

ของลูกหลานแรงงานข้ามชาติในไร่ส้ม
การส่งต่อ "มรดกความยากจน"
ที่ทำให้เด็กหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก

อิทธิพลครอบครัว
FAMILY INFLUENCE

เด็กกับอิทธิพลครอบครัว

ความเชื่อ กับวิถีวัฒนธรรม

กดทับเด็กไม่ให้กล้าคิด ไม่ให้กล้าฝัน

ต้องจำยอมกับ (ซ้ำ)นิยามของครอบครัว

.....

หน้าที่สำคัญของลูกผู้หญิง คือ

การมีลูก มีครอบครัว ไม่ใช่การเรียน

สถานภาพทางสังคมของพวกเขา

เป็นเพียงสมบัติของสามีที่ไร้ซึ่งการต่อรอง

.....

เป็นสิ่งที่ใช่สำหรับพ่อแม่

แต่อาจไม่ใช่สำหรับเด็กทุกคน

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม

การจำกัดสิทธิเด็กผู้หญิงในการศึกษา

กลายเป็นค่านิยมและเป็นเรื่องปกติ

ในบางชาติพันธุ์

สัมพันธ์เป็นพิษ TOXIC RELATIONSHIP

"เพราะรัก" ต้องเสียสละจริงหรือ?

ความรักในอุดมคติของหนุ่มสาว
กับความจริงที่ผู้หญิงต้องกลายเป็นผู้เสียสละ
ยอมแลกทุกอย่าง ละทิ้งความฝัน และอนาคต
เลือกรับบทเป็น "แม่วัยรุ่น" Teenage Pregnancy

.....
ภายใต้อำนาจที่ไม่เท่ากันในความสัมพันธ์
กลายเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นพิษ
(Toxic relationship)

จุดเริ่มต้นของวงจรการผลิตซ้ำ รุ่นต่อรุ่น

.....
สะท้อนถึงค่าเสียโอกาสของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
และความสำคัญของการอยู่ในระบบการศึกษา
ที่ส่งผลต่อรายได้ในอนาคต

คิดนอกกรอบ
THINK OUTSIDE
THE BOX

คิดต่างเป็นคนผิด

การเห็นความจริงจึงคิดต่าง

การได้สัมผัสกับปัญหาจึงเกิดการตั้งคำถาม

.....

เพราะความจริงเด็กไม่ได้เดินอยู่บนทุ่งดอกลาเวนเดอร์
แต่เค้ายืนติดเขตรัฐชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยืนอยู่ท่ามกลางปัญหายาเสพติดเพียงคืบ

บางคนเกิดในผืนแผ่นดินไทยแต่ไม่มีบัตร

เข้าไม่ถึงสิทธิ กลายเป็นประชากรชั้น 2

.....

การศึกษาแบบไหน

ที่จะตอบโจทย์การมีชีวิตที่อยู่รอด และปลอดภัย

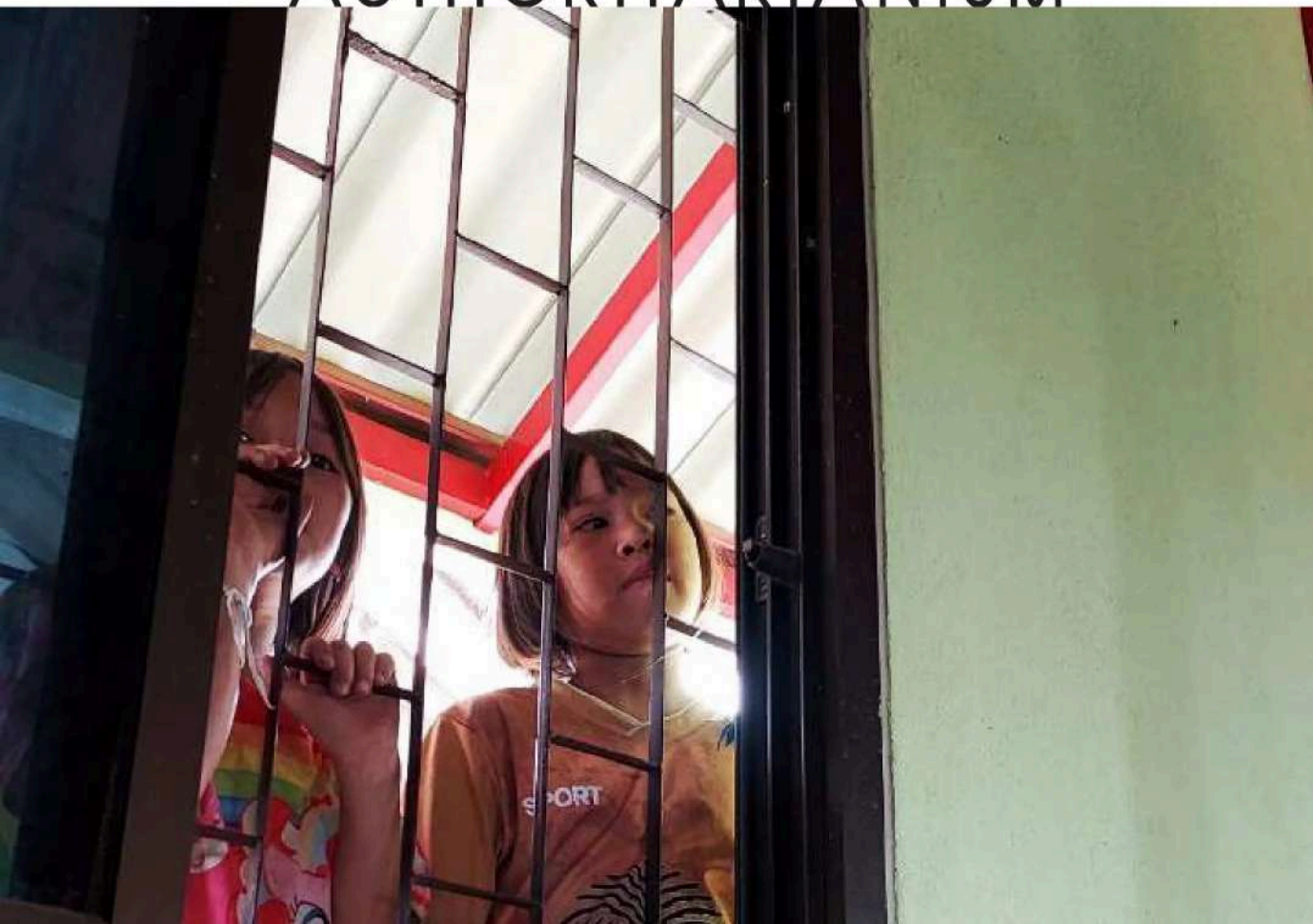
รัฐสวัสดิการที่เท่าเทียมแบบไหน

ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กเยาวชน

ในพื้นที่ที่มีความซับซ้อนของปัญหา

อำนาจนิยม

AUTHORITARIANISM

อำนาจนิยมในโรงเรียน

ระบบที่ล้มเหลว

กับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

นำมาซึ่งความชอบธรรมที่จอมปลอม

ในการละเมิดสิทธิ "เด็ก"

.....

เมื่อโรงเรียนไม่ใช่สถานที่ที่ปลอดภัย

สำหรับเด็กทุกคน ทุกชนชั้น

การ "กบฏ ความ คิด"

จึงเป็นหนทางเลือกของเด็ก

ที่สะท้อนผ่านคำพูด ท่าที

และภาพลักษณ์ที่สื่อออกมา

อคติทางความคิด COGNITIVE BIAS

การตีตราและอคติเชิงลบ

เมื่อรูปลักษณะภายนอก
ถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน
และวัดคุณค่าของคน

.....

การถูกเลือกปฏิบัติ
และถูกกดทับอย่างไม่เป็นธรรม
เพียงแค่ออกนอกรอบ
เพียงแค่ว่าชอบไม่เหมือนคนอื่น

.....

ภาพที่เราเห็น
อาจเป็นแค่เศษเสี้ยวส่วนหนึ่งในตัวเขา

ค่านิยมการศึกษา
EDUCATIONAL VALUES

ค่านิยมทางการศึกษา

ค่านิยมทางสังคมที่ฝังรากลึกกว่า...

การเรียนจะทำให้เป็นเจ้าคนนายคนได้

เพราะการผลิต(เดิม) คือ

ป้อนคนให้เข้าสู่สายพานหน่วยงานรัฐ

.....

แต่เมื่อโลกเปลี่ยนแปลง ความฝันของคนรุ่นใหม่ก็เปลี่ยน

การเติบโตที่ต้องเดินคู่ไปกับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การเรียนรู้ที่สามารถอยู่รอด และปลอดภัย

จึงกลายเป็นเป้าหมายใหม่ในชีวิต

.....

การปรับรูปแบบการศึกษาให้ "ยืดหยุ่น"

สร้างค่านิยมใหม่ต่อมุมมองการศึกษา

เพื่อสร้างพลเมืองที่ตื่นรู้(Active Citizen)

การศึกษาที่ทุกคนมีทางเลือกที่เท่าเทียม

นิเวศน์รอบตัวเด็ก
ECOLOGY

ความยากของการทำงาน
ประเด็นเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา
ไม่ได้อยู่ที่ "ตัวเด็ก" แต่อยู่ที่
กลไกแวดล้อม นิเวศน์ และภาวการณ์รอบตัวเด็ก
การรื้อ ถอน ปรับ เปลี่ยน มุมมองความคิด
คือการทำงานที่มีความหมาย

.....

พีต้อม นเรศ สงเคราะห์สุข

เด็กเป็นเจ้าของของตัวเอง
ไม่มีใครเป็นเจ้าของเด็ก
เราเป็นเพียง "ลมใต้ปีก"

.....

ว่าวที่ไม่หลุดลอย
จะเปลี่ยนพลังต้านเป็นพลังเสริม
การสร้างนิเวศน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
จะตอบโจทย์ความต้องการของชีวิต

ทีมหนุนเสริมภาคเหนือ

นายวัชรพงศ์ พุ่มชื่น

นางสาวนวพร สุนันท์ลิگانนท์

นางสมคิด ประภา

นางสาวชยานุช ชัยประเสริฐ